

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

OMGEVINGSPROGRAMMA ENERGIE 2026-2030

Uitvoering omgevingsvisie Vijfheerenlanden

27 maart 2026

Inhoudsopgave

---

1. Inleiding.....	2
2. Strategie	4
2.1 Opgave.....	4
2.2 Ontwikkelingen	4
2.3 Gevolgen omgevingsvisie.....	6
3. Uitwerking	6
Integraliteit.....	6
3.1 Actielijn 1: Energiebesparing	8
3.2 Actielijn 2: Energieopwekking	9
3.3 Actielijn 3: Warmtetransitie.....	10
3.4 Actielijn 4: Netcongestie	11
3.5 Actielijn 5: Circulaire Samenleving	12
4. Uitvoering.....	13

1. Inleiding

Met het instrument *programma* geven we uitvoering aan de opgaven waar de gemeente Vijfheerenlanden tot 2040 voor staat. Dit zijn - naast het Omgevingsprogramma Energie - de programma's Wonen, Landschap water en groen, Werken en Mobiliteit.

De Omgevingsprogramma's vormen de uitwerking van de strategie, vastgelegd in de Omgevingsvisie Vijfheerenlanden. Zij zijn de schakel tussen beleidsontwikkeling en uitvoering. In de programma's maken we onze doelen en acties concreet en geven we sturing en structuur aan de uitvoering van de omgevingsvisie.

Het kompas (gezond, veilig en duurzaam) loopt als een rode draad door alle programma's. Dat geldt eveneens voor de elf ambities die allen binnen de omgevingsprogramma's vorm krijgen. Diverse ambities worden in meerdere omgevingsprogramma's uitgewerkt. Daarbij kunnen de omgevingsprogramma's elkaar versterken maar ook conflicteren.

Het omgevingsprogramma Energie geeft uitvoering aan de ambitie: We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting. Deze ambitie betekent concreet dat Vijfheerenlanden in 2050 95% lagere CO₂-uitstoot heeft ten op zicht van 1990. Voor 2030 is een tussendoel gesteld op 55% lagere CO₂-uitstoot. Daarnaast is Vijfheerenlanden in 2050 100% circulair met als tussendoel 50% circulair in 2030.

De scope van dit programma is gekoppeld aan de bestuursperiode van het college en de gemeenteraad. Daarmee kijkt dit programma naar de periode 2026 tot 2030 en is er aandacht voor de doorkijk naar 2040/2050.

Opbouw programma Energie

Het omgevingsprogramma Energie kent de volgende driedeling:

- 1) Strategisch,
- 2) Uitwerking, en
- 3) Uitvoering (zie figuur 1).

In het eerste onderdeel 'Strategisch' is te lezen wat in de Omgevingsvisie staat over de energietransitie, meer concreet over het belang van dit thema in Vijfheerenlanden. We beschrijven het daarbij behorende doel en de opgaven. Ook de ontwikkelingen sinds de vaststelling van de Omgevingsvisie verwerken we in dit hoofdstuk.

Vervolgens gaan we aan de hand van verschillende aandachtspunten onder 'Uitwerking' nader in op de vraag 'hoe gaan we dat doen?'. Onder 'Uitvoering' wordt afgesloten met een duidelijke beschrijving van en toelichting op de concrete actiepunten die nodig zijn en uitgevoerd moeten worden om de ambitie te realiseren. Daarbij wordt rekening gehouden met de bijdrage aan het kompas (veiligheid, duurzaamheid en gezondheid).

Figuur 1: Opbouw omgevingsprogramma

2. Strategie

2.1 Opgave

In 2030 is de gemeente Vijfheerenlanden 50% circulair en in 2050 is de gemeente Vijfheerenlanden 100% circulair. Dit betekent dat in 2050 in Vijfheerenlanden geen (rest)afval en verspilling meer bestaat.

Dit sluit aan bij de doelstelling om in 2050 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Als gemeente bieden we daarom ruimte aan het opwekken van hernieuwbare energie en realiseren onze bijdragen aan Regionale Energie Strategie: minimaal 0,072 TWh in 2030. Met de drie huidige windturbines en zonnepanelen op daken is dit doel bereikt. Tot 2030 zetten we nadrukkelijk in op zonne-energie op grote (bedrijfs)daken en zo nodig op het plaatsen van nieuwe windturbines. Daarnaast geven we ruimte aan innovaties op het gebied van duurzame energie. Ook zetten we in op het aardgasvrij maken van alle bestaande gebouwen, energiebesparing en energieneutraal bouwen in de toekomst.

Het toewerken naar een circulaire samenwerking raakt alle aspecten van de fysieke leefomgeving. De opgave om tot een circulaire samenleving te komen heeft daarom een plek in alle omgevingsprogramma's. Zo is in 2050 de mobiliteit in Vijfheerenlanden innovatief en schoon. Vervoersbewegingen zijn vrij van fossiele brandstof. In 2050 is de bedrijvigheid in Vijfheerenlanden zoveel mogelijk schoon en emissieloos. In een gemeente waar afval niet bestaat is ook geen ruimte voor zwerfafval. In 2030 is de leefomgeving in Vijfheerenlanden daarom schoon en is er geen overlast door zwerfafval.

2.2 Ontwikkelingen

Sinds de vaststelling van de Omgevingsvisie in 2024 zijn er ontwikkelingen relevant voor het programma Energie. Het gaat hierbij om landelijke, provinciale en regionale kaders en beleid die doorwerken naar de gemeente.

Landelijk

- **Energiewet** (01 januari 2026): De nieuwe Energiewet vervangt de oude Elektriciteits- en Gaswetten, met als doel een toekomstbestendig en duurzamer energiesysteem te creëren.
- **Wet Collectieve Warmte** (01 januari 2026): De Wet collectieve warmte is de nieuwe wet die de Warmtewet vervangt en vanaf 1 januari 2026 de ontwikkeling en regulering van warmtenetten moet bevorderen. Onder deze wet zijn gemeente verplicht om de Transitievisie Warmte te actualiseren in een Warmteprogramma.
- **Wet gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie** (01 januari 2026): De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie geeft gemeenten wettelijke bevoegdheden om regie te voeren over de wijkgerichte overgang van aardgas naar duurzame warmte.
- **Energiezekerheid en energiearmoede:** De oorlog in Oekraïne en sancties aan Rusland hebben grote invloed op de energiemarkt. Door de toename van energieprijzen en de afname van leveringszekerheid van fossiele brandstoffen, heeft de energietransitie extra urgentie gekregen.
- **Nationaal isolatieprogramma:** Vanuit het nationaal isolatieprogramma ontvangen gemeenten van 2022 tot 2028 financiële middelen voor de isolatie van

woningen (SPUK Lokale Aanpak Isolatie) en het tegen gaan van energiearmoede (SPUK Aanpak Energiearmoede).

- **Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) (2023):** De gemeente heeft het doel om in 2050 een 100% circulaire gemeente te zijn (50% in 2030). Dit in navolging van het Rijksbrede programma Nederland Circulair dat in 2016 is vastgesteld en het daaruit voortvloeiende Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) uit 2023. In de actualisatie van het NPCE (2025) komt naar voren dat het doel nog niet in beeld is en er versnelling nodig is. Daarbij is geconstateerd dat één doel niet voldoende is. Er zijn concrete en meetbare doelen voor 2035 opgesteld, gericht op behoud, vervanging en besparing van grondstoffen. Deze doelen vervangen het halveringsdoel voor 2030.
- **Nationale grondstoffen strategie (2022):** Het doel van de nationale grondstoffenstrategie is om de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen op middellange termijn te vergroten. De kritieke grondstoffen zijn essentieel voor de energietransitie.

Provinciaal en Regionaal

- **Netcongestie:** Sinds oktober 2023 is er in Vijfheerenlanden netcongestie. Het stroomnet zit vol. Grootverbruikers van elektriciteit (bedrijven, scholen, zwembaden en sporthallen) komen op de wachtlijst bij Stedin voor een nieuwe of zwaardere aansluiting op het stroomnet. Vanaf juli 2026 komen ook kleinverbruikers (woningen, laadpalen, kleinere bedrijven) op de wachtlijst. Voor teruglevering van energie zijn voorsnog geen beperkingen. Samen met Stedin werken we aan de uitbreiding van het elektriciteitsnet om de gevolgen van netcongestie te verminderen.
- **Tussenbalans II provincie Utrecht (2025):** De U16 haalt de doelstellingen uit de Regionale Energiestrategie 1.0 niet. De provincie Utrecht heeft daartoe in januari 2025 aangegeven dat er 270 Gigawattuur (GWh) aan windenergie nodig is binnen de U16 om het doel van 1800 GWh aan duurzame opwek in 2030 te halen.
- **Provinciale Omgevingsverordening (2026):** De provinciale omgevingsverordening voorziet in een netbudget voor nieuwbouw. Dit betekent een beperking van de elektrische capaciteit die een woning mag gebruiken.
- **Regionale samenwerking:** Binnen de U16 vindt er een doorontwikkeling plaats van Regionale Energiestrategie naar Energieregio. In de Energieregio worden opwek, warmtetransitie en netcongestie samengevoegd. Daarnaast werkt Vijfheerenlanden samen met de gemeenten die aangesloten zijn achter station Arkel: Molenlanden, Gorinchem, West Betuwe en Hardinxveld-Giessendam.

Gemeentelijk

- **Herijking Regionale Energiestrategie (2025):** Er is een actualisatie van de Regionale Energiestrategie vastgesteld.
- **Routekaart gemeentelijk vastgoed (2025):** In deze routekaart is de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed opgenomen.
- **Programmaplan Duurzaamheid Vijfheerenlanden (2025 – 2030):** het programmaplan Duurzaamheid en de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid geven inhoud en uitvoering aan duurzaamheid binnen Vijfheerenlanden.

2.3 Gevolgen omgevingsvisie

Wet Collectieve Warmte (01 januari 2026): Onder deze wet zijn gemeenten verplicht om de Transitievisie Warmte te actualiseren in een Warmteprogramma. Dit is een nieuw verplichtprogramma dat bij het opstellen van de Omgevingsvisie niet was voorzien.

Netcongestie: Het omgaan met netcongestie vormt een aanvullende opgave bij de uitvoering van de omgevingsvisie. Netcongestie raakt de andere omgevingsprogramma's. Het programma energie speelt een centrale rol om de gevolgen van netcongestie te minimaliseren.

Tussenbalans II provincie Utrecht: Om de provinciale doelen voor de Regionale Energiestrategie te halen legt de provincie een extra taakstelling van 80 GWh per jaar neer bij de gemeente Vijfheerenlanden. Dit is een aanvulling het bod van de gemeente Vijfheerenlanden. Op korte termijn moet de gemeente laten zien waar hoeveel extra windenergie gerealiseerd wordt.

Actualisatie Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) 2025: De nieuw geformuleerde doelen in het NPCE zijn relevant voor alle aspecten van de fysieke leefomgeving en daarmee voor alle omgevingsprogramma's. Het benadrukt de noodzaak om tot een uitgewerkt beleidskader over de hele breedte van de omgevingsvisie te komen, met een specifieke uitwerking per programma. In de huidige setting zijn ontwikkelingen en lopende acties op het gebied van Circulair en Schoon onderbracht in het meest relevante omgevingsprogramma.

3. Uitwerking

In de uitwerking van de opgave voor het programma Energie en de primaire ambitie "We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting" werken we langs vijf actielijnen.

De actielijnen zijn:

1. Energiebesparing
2. Energieopwekking
3. Warmtetransitie
4. Netcongestie
5. Circulaire Samenleving

Integraliteit

Het realiseren de actielijnen van het omgevingsprogramma Energie staan niet op zichzelf maar hebben een sterke verwevenheid met de andere Omgevingsprogramma's.

Programma Wonen

Beschikbaarheid van elektriciteit is noodzakelijk om woningen te bouwen. Maatregelen om het energiegebruik van woningen te verminderen zijn nodig. Netbewuste nieuwbouw wordt een vereiste vanuit de provinciale omgevingsverordening. In onze omgevingsvisie is opgenomen dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen tenminste energieneutraal zijn en zoveel mogelijk circulair. We streven ernaar dat ontwikkelingen energie produceren.

Voor alle bestaande woningen is het nodig deze te isoleren tot een energielabel B of hoger. Vervolgens zal het warmteprogramma inzicht geven in hoe woningen aardgasvrij worden.

Programma Landschap, Water en Groen

De energietransitie moet passen binnen ons landschap. Zonnepanelen worden gecombineerd met andere functies zoals in het project zon boven fruit. De locatie van windturbines moet zorgvuldig tot stand komen waarbij ecologische schade gecompenseerd wordt. Water is een potentiële warmtebron in de warmtetransitie. Het gebruik van deze warmte mag niet ten koste gaan van de waterkwaliteit en ecologie. Het doel om in 2050 een 100% circulaire gemeente te zijn vraagt van het programma Landbouw, Water en Groen sturing op het gebied van gesloten kringlopen en slim grondstoffengebruik.

Programma Werken

In 2050 is de bedrijvigheid in Vijfheerenlanden zoveel mogelijk schoon en emissieloos. Bij de doorontwikkeling van bedrijventerreinen naar werklandschappen is energie een groot vraagstuk. Netcongestie vertraagt de verduurzamen van verschillende bedrijfsactiviteiten en raakt daarmee de mogelijkheden voor de doorontwikkeling.

Ook bij het ontwikkelen van nieuwe werklandschappen is netcongestie een extra uitdaging. Er is tussen de programma's samenwerking bij de ontwikkeling van off-grid werklandschappen en andere oplossingen. De realisatie van windenergie biedt hierbij kansen.

De transitie naar een circulaire economie geeft strategische economische kansen voor de gemeente Vijfheerenlanden en het primaire doel van het programma Werken: duurzame werkgelegenheid.

Programma Mobiliteit

In 2050 is de mobiliteit in Vijfheerenlanden innovatief en schoon. Vervoersbewegingen zijn vrij van fossiele brandstof. Netcongestie geeft een vertraging op de elektrificatie van mobiliteit. Gezamenlijk kijken we naar regelbare laadpalen in de openbare ruimte die het niet verder belasten. Binnenstedelijk vraagt de energietransitie ruimte. Voor nieuwe trafohuisjes is deze beperkt. Er zal vaak een belangenafweging gemaakt worden tussen groen en parkeerplaatsen.

Een volledig circulaire samenleving in 2025 stelt eisen aan infrastructuur op het gebied van materiaalkeuze, (circulair)ontwerp en onderhoud. In relatie tot het programma Mobiliteit heeft dit betrekking op wegenbouw, fietsinfra, deelmobiliteit, laadinfrastructuur en het stimuleren en realiseren van voorzieningen voor openbaar vervoer.

3.1 Actielijn 1: Energiebesparing

Wat willen we bereiken?

- In 2030 is het energiegebruik in de gebouwde omgeving 45% lager dan in 1990.

Waar staan we nu?

Het energiegebruik in de gebouwde omgeving daalde van 2010 tot 2023 gemiddelde met 2,6% per jaar. In 2022/2023 was daling 8%, waarschijnlijk als gevolg van hoge energieprijzen door de oorlog in Oekraïne. In het huidige tempo halen wij onze doelstelling voor energiebesparing in de gebouwde omgeving nog niet.

	Streefwaarde	2022	2023	2024	2025
Energieverbruik in gebouwde omgeving t.o.v. 1990.	-45% in 2030 1990 ~ 1835 TJ 2030 ~ 1009 TJ	-14% 1572 TJ	-22% 1431 TJ	X	X

Het energiegebruik in 1990 is niet bekend. Landelijk was het energiegebruik in 2014 gelijk aan 1990. Voor 2014 is data beschikbaar en overgenomen in dit overzicht. [Bron: klimaatmonitor.databank.nl](https://www.klimaatmonitor.databank.nl)

Het energieverbruik wordt weergegeven in Terajoule (TJ). Eén TJ is ongeveer gelijk aan 0,28 Gigawattuur (GWh)

Wat gaan we doen?

Regionaal werken wij samen binnen het Energiediensten Centrum aan de isolatie van woningen. Lokaal werken wij samen met vrijwillige energiecoaches om inwoners goed en onpartijdig te helpen. Samen met stichtingen, verenigingen en coöperaties bouwen we aan een netwerk dat zich inzet voor de energietransitie en energiebesparing.

Bedrijven ondersteunen we door hen inzicht te geven via energiescans. Samen met de omgevingsdienst controleren we of alle verplichte maatregelen voor energiebesparing worden doorgevoerd.

De routekaart gemeentelijk vastgoed (2025) geeft de kaders voor de verduurzamingsopgave van het gemeentelijk vastgoed. In 2026 volgt een routekaart voor het maatschappelijk vastgoed.

3.2 Actielijn 2: Energieopwekking

Wat willen we bereiken?

- Tot 2030 geven we invulling aan de realisatie van het RES-bod van Vijfheerenlanden voor duurzame opwek van 72 Gigawattuur (GW) in 2030.

Waar staan we nu?

In 2026 realiseren we onze doelstelling binnen de kaders van de Regionale Energiestrategie (RES) U16. De doelstelling van de gehele U16 is echter nog niet in beeld. Vijfheerenlanden krijgt mogelijk een extra taakstelling van 80 GWh (0,080 TWh).

	Streefwaarde	2022	2023	2024	2025
Bijdrage RES (in TWh)	0,072	0,056	0,062	0,065	0,070

Bron: klimaatmonitor.databank.nl

Wat gaan we doen?

Via het Lokaal Bestuur Wind onderzoeken wij wat de mogelijkheden zijn voor de realisatie van windenergie. Samen met Rijksvastgoedbedrijf werken we aan de Opwek van Energie langs Rijkswegen (OER).

3.3 Actielijn 3: Warmtetransitie

Wat willen we bereiken?

- In 2050 is het bestaande bebouwde gebied, de bestaande woningvoorraad en overige bebouwing aardgasvrij.
- In 2050 heeft de industrie een zo laag mogelijke uitstoot.

Waar staan we nu?

In 2021 heeft Vijfheerenlanden een Transitievisie Warmte vastgesteld. De Transitievisie Warmte beschrijft de route naar 'aardgasvrij'. In deze visie staat dat de gemeente tot 2030 eerst ervaring op doet in de warmtetransitie via twee wijkuitvoeringsplannen om vervolgens strategische keuzes te kunnen maken. Met ingang van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie per 1 januari 2026 wijzigt de Omgevingswet en verandert de naam transitievisie warmte in warmteprogramma. Eind 2027 moet ieder gemeente een warmteprogramma vaststellen.

Het aantal woningen met gasaansluiting is tussen 2019 en 2023 gestegen van 22.050 naar 22.487. Om onze ambitie te realiseren moet in de gemeente de komende 25 jaar gemiddeld bijna 1000 woningen per jaar aardgasvrij worden.

	Streefwaarde	2022	2023	2024	2025
Aantal aansluitingen op aardgas	2050: 0	23440	X	X	x
Uitstoot industrie (in kton CO2) (bron)	2050: 0	138	128	X	x

Bron: [cbs.nl aardgasaansluitingen](https://www.cbs.nl/aardgasaansluitingen)

Bron: [klimaatmonitor.databank.nl](https://www.klimaatmonitor.databank.nl)

Wat gaan we doen?

We stellen een programma Warmte op. Daarin geven wij richting aan de warmtetransitie voor de komende 10 jaar. Daarnaast blijven wij inzetten op energiebesparing en ondersteunen wij bewonersinitiatieven zoals Energiecoöperatie Huibertstroom.

3.4 Actielijn 4: Netcongestie

Wat willen we bereiken?

- o Geen beperkingen als gevolg van netcongestie voor het behalen van de ambities uit de omgevingsvisie.

Waar staan we nu?

Sinds oktober 2023 krijgen grootverbruikers in Vijfheerenlanden – zoals bedrijven, scholen, zwembaden en sporthallen – geen nieuwe of zwaardere aansluiting op het stroomnet. Het stroomnet zit vol en Stedin moet hen op een wachtlijst zetten. Voor terug levering van energie zijn vooralsnog geen beperkingen.

	Streefwaarde	2022	2023	2024	2025
Aantal megawatt op wachtlijst Stedin (bron)	0	0	x	x	42

Bron: [stedin.nl wachtlijst](https://stedin.nl/wachtlijst)

Wat gaan we doen?

We werken samen met TenneT en Stedin aan de verzwaring van het elektriciteitsnet. Van het hoogspanningsstation bij Arkel, de tussenspanningsstations in Vianen, Leerdam en Meerkerk en 185 middenspanningsruimte (trafohuisjes).

Regionaal werken we samen in de MRU-west (U16) en energieregio Arkel. Daarmee stemmen we maatregelen af die ondersteunend zijn aan het beperken van netcongestie zoals: netbewust bouwen en energiehubs op werklandschappen.

3.5 Actielijn 5: Circulaire Samenleving

Wat willen we bereiken?

- In 2030 is de gemeente Vijfheerenlanden 50% circulair en in 2050 is de gemeente Vijfheerenlanden 100% circulair. Dit betekent dat in 2050 in Vijfheerenlanden geen (rest)afval en verspilling meer bestaat.
- In 2030 is de leefomgeving in Vijfheerenlanden schoon en wordt overlast door zwerfafval verminderd. Het doel in 2026 op de CROW beeldmeetlat is niveau B.
- In 2050 is de mobiliteit in Vijfheerenlanden innovatief en schoon. Vervoersbewegingen zijn zonder emissies en vrij van fossiele brandstof.
- In 2050 is de bedrijvigheid in Vijfheerenlanden zoveel mogelijk schoon en emissieloos.
- In 2050 wordt er geen huishoudelijk restafval meer verbrand, we streven in het heden naar 100KG restafval per inwoner per jaar.

Waar staan we nu?

Op dit moment kunnen we niet in absolute zin bepalen waar we in staan ten opzichte van het langer termijn doel van 100% circulair in 2050. Op gemeentelijk niveau zijn die meetinstrument nog niet voorhanden.

	Streefwaarde	2022	2023	2024	2025
Zwerfafval CROW beeldmeetlat	Ntb	B	B	B	B
Huishoudelijk restafval per inwoner per jaar	100KG	208KG	186KG	133KG	x
Eigen organisatie: Recycling percentage stadhuis Vianen	Ntb	X	X	X	x

Wat gaan we doen?

Acties en maatregelen op het gebied van circulariteit zijn onderverdeeld in vier thema's die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving: Bouw & Inrichting openbare ruimte; Inwoners en afvalpreventie; Afval en grondstoffen; Lokale economie. De acties en maatregelen binnen die thema's richten zich op vermindering van grondstoffen gebruik, langere levensduur van producten en zo hoogwaardig mogelijk hergebruik en recycling.

4. Uitvoering

4.1 Actielijn 1: Energiebesparing

Naam van het project/de actie	Actielijn 1: Energiebesparing
Ambitie omgevingsvisie	We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Wat	In 2030 is het energiegebruik in de gebouwde omgeving met 45% gereduceerd ten opzichte van 1990.
Waarom	Het verlagen van het energiegebruik draagt bij een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lokale Aanpak Isolatie: subsidie en ondersteuning voor isolatie en energiebesparing bij 800+woningen. ○ Aanpak Energiearmoede: Energiebesparing bij 700 woningen via kleine energiebesparende maatregelen en gaslooskoken. ○ Besluit Activiteiten Leefomgeving: Toezicht en controles uitvoeren op bedrijven in het kader van de EED en informatieplicht. ○ Energiescans MKB: Energiebesparing realiseren via het aanbieden van energiescans voor MKB. ○ Energiecoaches: Energiebesparing bij inwoners stimuleren en bewustwording te vergroten. ○ Uitvoering routekaart gemeentelijk vastgoed/ routekaart maatschappelijk vastgoed. ○ Stimuleren biobased isoleren. ○ Gebiedsgerichte aanpak isolatie. ○ Prestatieafspraken woningcorporaties.
Juridisch kader	Klimaatakkoord en Besluit Activiteiten Leefomgeving
Wanneer	Doorlopend
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). ○ Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie). ○ Specifieke Uitkering Aanpak Energiearmoede. ○ Provinciale subsidie – energiescans MKB. ○ Subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.
Relatie andere programma's	Wonen - Werken
Relatie met andere thema's	nb
Betrokkenheid raad	P&C-cyclus
Relatie externe partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regionale samenwerking Energiedienstencentrum ○ Toezicht en controle EED door Omgevingsdienst ○ Provincie Utrecht

4.2 Actielijn 2: Energieopwekking

Naam van het project/de actie	Actielijn 2: Energieopwekking
Ambitie omgevingsvisie	We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Wat	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tot 2030 geven we invulling aan de realisatie van het RES-bod van Vijfheerenlanden voor duurzame opwek van 72 GWh in 2030.
Waarom	Hernieuwbare energie lokaal opwekken draagt bij aan een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lokaal Bestuur Wind: Voor drie zoekgebiedenwind met inwoners project m.e.r. doorlopen. ○ Opwek van energie op Rijksvastgoed (OER) A2: Realisatie van maximaal 15 MWh hernieuwbare energie langs de A2. ○ Opwek van energie op Rijksvastgoed (OER) A27: Realisatie van maximaal 3 MWh hernieuwbare energie langs de A27. ○ Inventarisatie afhankelijkheid van schaarse kritieke materialen/grondstoffen voor de energietransitie.
Juridisch kader	Klimaatakkoord en Regionale Energiestrategie U16
Wanneer	Doorlopend
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). ○ Provinciale subsidie participatie energieopwekking.
Relatie andere programma's	Wonen - Werken – Landschap, water en groen
Relatie met andere thema's	nb
Betrokkenheid raad	Een besluit over de realisatie van windenergie is aan de gemeenteraad.
Relatie externe partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regionale samenwerking U10 ○ Provincie Utrecht ○ Rijksvastgoedbedrijf

4.3 Actielijn 3: Warmtetransitie

Naam van het project/de actie	Actielijn 3: Warmtetransitie
Ambitie omgevingsvisie	We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Wat	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2050 is het bestaande bebouwde gebied, de bestaande woningvoorraad en overige bebouwing aardgasvrij. ○ In 2050 heeft de industrie een zo laag mogelijke uitstoot.
Waarom	Het overstappen van aardgas naar een hernieuwbare energiebron draagt bij aan een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opstellen Warmteprogramma: Richting bepalen in de warmtetransitie voor de komende 10 jaar. Onder de omgevingswet is het verplicht om uiterlijk in 2027 een programma Warmte vast te stellen. ○ Samenwerking Huibertstroom: Samen met de Energiecoöperatie Huibertstroom werken wij aan een Wijkuitvoeringsplan. Hier liggen kansen voor een MT-net als duurzaam alternatief voor aardgas. Voor de gemeente is dit een leertraject vanuit de Transitievisie Warmte. ○ Uitkoppeling warmte glasfabriek Leerdam (OI). ○ Onderzoek alternatieven aardgas cluster-6 bedrijven.
Juridisch kader	Klimaatakkoord
Wanneer	Doorlopend
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).
Relatie andere programma's	Wonen – Werken – Landschap, water en groen
Relatie met andere thema's	nb
Betrokkenheid raad	P&C-cyclus
Relatie externe partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regionale samenwerking U10 ○ Provincie Utrecht ○ Huibertstroom

4.4 Actielijn 4: Netcongestie

Naam van het project/de actie	Actielijn 4: Netcongestie
Ambitie omgevingsvisie	We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Wat	Geen beperkingen als gevolg van netcongestie voor het behalen van de ambities uit de omgevingsvisie.
Waarom	Het beperken van netcongestie is randvoorwaardelijk voor het realiseren van een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Verzwaring station Arkel regionale samenwerking tussen gemeenten, Stedin en TenneT. ○ Uitbreiding middenspanningsnet. We werken samen met Stedin voor de verzwaring van de twee bestaande middenspanningsstation. Daarnaast creëren we ruimte voor drie nieuw middenspanningsstations. ○ Verzwaring laagspanningsnet: Samenwerkingsovereenkomst met Stedin voor de realisatie van 185 middenspanningsruimtes. ○ Energiehubs op werklandschappen. ○ Netbewust bouwen implementeren.
Juridisch kader	ACM-prioriteringskader
Wanneer	Doorlopend
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).
Relatie andere programma's	Werken – Wonen - Mobiliteit
Relatie met andere thema's	Alle ruimtelijke ontwikkelingen die elektra nodig hebben. Grondzaken.
Betrokkenheid raad	P&C-cyclus
Relatie externe partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Stedin ○ TenneT ○ Gemeenten achter station Arkel: Gorinchem, Molenlanden, Hardinxveld-Giessendam en West Betuwe.

4.5 Actielijn 5: Circulaire Samenleving

Naam van het project/de actie	Actielijn 5: Circulaire Samenleving
Ambitie omgevingsvisie	We zetten in op een duurzame, energie- en klimaatneutrale inrichting.
Wat	In 2030 is de gemeente Vijfheerenlanden 50% circulair en in 2050 100%.
Waarom	Tegengaan van klimaatverandering. Vermindering van economische afhankelijkheid van schaarse grondstoffen.
Maatregelen	<p>Bouw en inrichting openbare ruimte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Circulaire bouwprincipes in ambitedocumenten en projectadvies. ○ Circulaire principes en materiaalkeuze verankerd in het HIOR. ○ Onderzoek naar materialendepot in de gemeente/regio ○ Inwoners en afvalpreventie. ○ Circulaire alternatieven voor wegwerpproducten. ○ Terugdringen van single use plastics bij evenementen. ○ Delen, lenen, hergebruik en reparatie stimuleren onder inwoners. <p>Afval en grondstoffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Realiseren toekomstbestendige milieustraten. ○ Evaluatie Strategienota en besluitvorming Diftar. ○ Afval- en grondstoffenbeleid 2026 en verder. ○ Aanpak bijplaatsingen. ○ Zwerfafvalaanpak. <p>Lokale economie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Toekomstbestendige en duurzame werklandschappen realiseren.
Juridisch kader	nb
Wanneer	Doorlopend
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). ○ Afvalstoffenheffing. ○ Kadernota - Budget Circulair & Schoon. ○ UPV zwerf.
Relatie andere programma's	<p>Bouw en inrichting openbare ruimte: Wonen, Mobiliteit; Inwoners en afvalpreventie: Wonen; Afval en grondstoffen: LW&G, Wonen; Lokale economie: Werken.</p>
Relatie met andere thema's	Wijkteams uitvoering, Sociaal beleid
Betrokkenheid raad	P&C-cyclus
Relatie externe partijen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Waardlanden ○ Groene Hart Werkt ○ UCAN ○ Schone Iek